

# KULAK BURUN BOĞAZ DEĞERLENDİRİLMESİ VE KLİNİK KARAR VERME

Doç. Dr. Nadiye Özer, Yard. Doç. Dr. Zeynep Karaman Özlü

## GİRİŞ

Duyu organlarımızdan olan kulak-burun-boğaz (KBB)'in hastalıkları, insan sağlığında önemli rol oynamaktadır.

Kulaklar; kafatasının iki yanında yaklaşık olarak göz seviyesinde ve temporal kemiğe yerleşmiş duyu organlarıdır. Her insanın kulak yapısı ve ölçüleri farklılık göstermektedir.

Burun, atmosferik hava ile solunum yolu arasında hava değişiminin gerçekleştiği, solunum sisteminin ilk organıdır. Atmosferden gelen havayı filtreler, nemlendirir ve ısıtır. Burun kılları, havadan gelen partikülleri mukus içinde hapseder, silialar mukusu öksürük yoluyla dışarı atabilmek için nazofarenkse ya da gastrointestinal sisteme gönderir. Ayrıca burun, sesin amplifikasyonu, rezonansı ve tınısından sorumludur.

Boğaz; oral kavite ve orofarenksi içerir. Solunum, sindirim (Yutma) olmak üzere yaşamsal; konuşma, tat ve immün fonksiyon olmak üzere yaşam kalitesi açısından önemli fizyolojik görevleri olan bir bölgedir.

KBB hastalıklarında kulak, burun ve boğaz değerlendirilmesi bir bütündür. Değerlendirme hasta ile görüşme anında başlar ve hasta hikayesi ve fiziksel muayeneyi içerir. KBB muayenesinin anlamlı olması yeterli klinik ve anatomik bilgi ve deneyimin yanı sıra özel aletlerin kullanımı ile mümkündür.

**Sfinkter:** Büzgen kaybı ile gelişen lezyon

**Ülser:** Deri ve mukozaya yüzeyinde üst tabaka dokusunun kaybı ile gelişen lezyon

**Hemoraji:** Kanama

**Disfaji:** Yutma güçlüğü

**Dispne:** Solunum güçlüğü

**Glossodinia:** Glossalgia, dilde hissedilen ağrı

**Trismus:** Ağızın açılmasına olanak vermeyecek şekilde çene kaslarının kasılma göstermesi hali, çene kilitlenmesi

**Tortikolis:** Boyun kaslarının kasılması, çarpık boyun

**Fetor oris:** Kötü ağız kokusu, nefesin pis kokulu olması

**Halitozis:** Fetor oris

**Hidrasyon:** Bir maddenin su ile kimyasal reaksiyon sonucu birleşmesi

**Sulkus:** Oluk

**Fasiyal:** Yüzle ilgili

**Peroral:** Ağız çevresinde olan

**Siyanotik:** Kanda oksijenin az olması durumuna bağlı morarma

**Prekanseroz:** Kansere gelişiminin öncüsü olarak kabul edilen

**Malign:** Kötü huylu tümöre dönüşme eğilimi, kanserleşme derecesi

**Hematom:** Dokuda kan toplanması nedeniyle oluşan şişlik

**Bimanuel:** İki elle yapılan muayene

**Dorsal:** Arka yüzeye doğru olan pozisyon

**Ventral:** Organın ön tarafı ile ilgili

**Amiloidoz:** Organ ve dokularda amiloid adı verilen protein bileşiğinin toplanması ile karakterize lokal veya yaygın tutulumlu metabolik hastalık

**Hipotiroidi:** Troid bezinin salgılama fonksiyonundaki yetersizliğin ortaya çıkardığı tablo

**Akromegali:** Hipofizin kronik olarak aşırı hormon salgılaması sonucu yüzün irileşmesi, el ve ayakların aşırı büyümesi ile belirgin durum

**Topikal:** Belli bir bölge ile ilgili, sınırlı bir bölgeyi içine alan

**Apne:** Solunumun geçici olarak durması

## KAYNAKLAR

1. Sancak B, Cumhur M (2002) Fonksiyonel anatomi. Ankara, ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık ve İletişim A.Ş., s 78-96.
2. Uğur Ö, Koçalışlı S (2015) Solunum Sistemi Hastalıkları, İçinde: Dahili ve Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği. S Çelik, ÖU Yeşilbalkan (Eds) 3. Basımdan çeviri, Nobel Akademik Yayıncılık, s 43-55.

3. Cumhur M (2001) Temel anatomi. Birinci Baskı, Ankara, ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık ve İletişim A.Ş, s 387-391.
4. Demir Korkmaz F (2010) İşitme ve denge sorunu olan hastanın yönetimi, İçinde: Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım. A Karadakovan, F Eti Aslan (Eds) 1. Baskı, Adana, Nobel Kitabevi, s 1128-1151.
5. Öztekin SD (2007) Kulak hastalıkları hemşireliği. 1. Baskı, Ankara, Gözdem ofset, s 1-46.
6. Şenel F (2010) İşitme ve denge. Bilim ve Teknik. Haziran. 98-99.
7. Estes MEZ (2010) Health assessment&physical examination. 4rd Edition, Delmar, Newyork, s 403-442.
8. Görgülü S (2014) Hemşireler için fiziksel muayene yöntemleri. 1. Baskı, İstanbul Medikal Sağlık ve Yayıncılık, s 94-104.
9. D'Amico D, Barbarito C (2007) Health & physical assessment in nursing, New Jersey, Pearson Education, s 304-347.
10. Weber J, Kelley J (2010) Health assessment in nursing, 4th Edition, Wolters Kluwer Health/Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, s 263-278.
11. Berman A, Snyder JS, Kozier B, Erb G (2008) Fundamentals of Nursing: concepts, process and practice, 8th Edition, New Jersey, Pearson Education, s 594-598.
12. Koç C (2013) Kulak burun boğaz hastalıkları ve baş boyun cerrahisi, 2. Baskı, Güneş Kitabevleri, s 45-193.
13. Lee KJ (2004) Essential otolaryngology head neck surgery, 8. Baskı, Güneş Kitabevleri, s 16-28.
14. Çelik O (2007) Kulak burun boğaz hastalıkları ve baş boyun cerrahisi, 2. Baskı, Asya tıp Kitabevi, s 21-38.
15. Ren T, Gillespie PG (2007) A mechanism for active hearing, Current Opinion in Neurobiology, 17(4):498-503.
16. Belgin E (2015) Saf ses odyometri, Konuşma odyometrisi, İçinde: Temel odyoloji. E Belgin, AS Şahlı (Eds). Güneş Tıp Kitapevleri, s 67-83.
17. Jarvis C (2008) Physical examination & health assessment, 5th Edition, St. Louis, Missouri, Elsevier, s 343-372.
18. Erdil F, Özhan Elbaş N (2001) Cerrahi hastalıkları hemşireliği, 4. Baskı, Aydoğdu Matbaası, s 651-705.
19. Polat Ş, Baylanççek S (2014) Kulak burun boğazın değerlendirilmesi, İçinde: Sağlığın değerlendirilmesi, Eti Aslan F (Edt), Özyurt matbaacılık, s 160-165.
20. Burun ve paranazal sinüsler, <http://kbb.uludag.edu.tr/ders-burunPNS-SO.pdf> (Erişim tarihi: 15.5.2016).
21. Çam R, Tıprıdamaz B (2014) Ağız, Burun, Farenks ve Sinüslerin fizik muayenesi bölüm 1, Sağlıkla Hemşirelik Dergisi, 11:30-32.
22. Kalkavan ŞC. Burun eti (konka) hastalıkları, <http://www.tkbbv.org.tr/menu/62/burun-eti-konka-hastalıkları-op-dr-can-sinasi-kalkavan> (Erişim tarihi: 18.5.2016).

23. Byers JF (2000) Assessment of respiratory function. İçinde: medical-surgical nursing, CS Smeltzer, BG Bare. 9th Edition, Lippincott, Philadelphia, s 374-376.
24. Sinüslerin muayenesi, <http://www.jcam.com.tr/files/KATD-2895.pdf> (Erişim tarihi: 15.5.2016).
25. Midilli R. Burun anatomisi ve muayenesi, <http://www.egekbb.org/index.php/ders-notlar?id=126> (Erişim tarihi: 13.5.2016).
26. Erken S, Ünsal Avdal E. Hastanın genel sağlık durumunun değerlendirilmesi, <http://www.igkh.gov.tr/yeni/userfiles/files/03%20HASTANINGENELSAGLIK DURUMU-NUNDEGERLEND% C4%B0R% C4%B0LMES% C4%B0.pdf> (Erişim tarihi: 14.5.2016).
27. Midilli R (2013) Aile hekimliğinde kulak burun boğaz, 1.Baskı, İstanbul, Akademi Yayınevi, s 3-270.
28. Harkreader H, Hogan MA, Thobaben M (2007) Fundamentals of Nursing: Caring and clinical judgment. 3th Edition, Saunders, Elsevier, s.155-156.
29. Kulak burun boğaz muayenesi, <http://slideplayer.biz.tr/slide/1958996/> (Erişim tarihi: 13.5.2016).
30. Potter PA, Perry GA (2007) Basic Nursing: Essentials for Practice, 6th Edition, St Louis, Missouri, Mosby, s. 551.
31. Guggenheimer J (2004) Oral kavite ve farenksin mukozal hastalıkları. İçinde: Kulak, burun boğazda semptomdan tanıya tanıdan tedaviye algoritmik yaklaşım, C Özşahinoğlu (Eds), Nobel Tıp Kitapevi, s 148-150.
32. Olgun N, Eti Aslan F, Sert H (2010) Solunum Fonksiyonlarının değerlendirilmesi, İçinde: Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım. A Karadakovan, F Eti Aslan (Eds) 1. Baskı, Adana, Nobel Kitabevi, s 395-402.
33. Erişen L. Kulak burun boğaz ders notları, Oral kavite farenks ve tükürük bezleri, <http://kbb.home.uludag.edu.tr/pdf/files/oralkavite-2004-resimli.pdf> (Erişim tarihi: 8.5.2016).
34. Çam R, Tıprıdamaz B (2014) Ağız, Burun, Farenks ve Sinüslerin fizik muayenesi bölüm 2, Sağlıkla Hemşirelik Dergisi, 12:32-34.